

Serocki Kazimierz (1922-1981)

Polski kompozytor i pianista, czołowy przedstawiciel awangardy. Najważniejszą cechą muzyki Serockiego jest niezwykła wrażliwość brzmieniowa połączona z wyrazistą emocjonalnością

Kazimierz Serocki (ur. 3 marca 1922 roku w Toruniu) uczył się gry na fortepianie od czwartego roku życia, a jego pierwszą nauczycielką była w rodzinnym mieście Maria Drzewiecka. Podczas wojny grywał w warszawskich kawiarniach. Z tego okresu pochodzą pierwsze kompozycje Serockiego. W 1944 roku wstąpił do konspiracyjnego konserwatorium, studiując grę na [fortepianie](#) i kompozycję. Po wojnie, od 1946 roku kontynuował naukę w PWSM w Łodzi (fortepian u Stanisława Szpinalskiego i kompozycja u Kazimierza Sikorskiego). Jako utwór dyplomowy kompozytor przedstawił *Concertino* na fortepian i orkiestrę. Potem wyjechał na stypendium do Paryża, gdzie studiował u Nadii Boulanger i Lazara Levy'ego.

W 1949 roku dostał pierwszą poważną nagrodę kompozytorską — za *Sonatinę* na fortepian. Wtedy też wraz z Tadeuszem Bairdem i Janem Krenzem założył *Grupę 49*, której głównym celem było wzajemne wspieranie się młodych twórców przy organizowaniu koncertów swej muzyki. Chcieli komponować utwory nowoczesne, a jednocześnie „poprawne politycznie”, do czego zmierzali nadając swym dziełom odpowiednie tytuły lub wykorzystując muzykę ludową. Na pierwszym wspólnym koncercie tej grupy w 1950 roku wykonano *Cztery tańce ludowe* Serockiego, a kompozytor zagrał też partię solową w *Koncertie fortepianowym* Bairda. Choć po pewnym czasie drogi artystyczne tych trzech kompozytorów się rozeszły, to pozostały między nimi silne więzy przyjaźni. Warto też pamiętać, że Serocki wraz z Bairdem był również pomysłodawcą festiwalu Warszawa Jesień.

Serocki był kompozytorem wszechstronnym. Stosował niemal wszystkie najbardziej aktualne techniki kompozytorskie i włączał się w dominujące nurty europejskiej muzyki XX wieku. Jego wczesne utwory powstawały pod wpływem folkloru i wzorowane były na osiągnięciach [Beli Bartóka](#) (m.in. *II Symfonia* z podtytułem „Symfonia pieśni”, *Sobótkowe pieśni*). Potem eksperymentował z techniką [dodekafoniczną](#) (cykle [pieśni](#) na głos i [fortepian](#) lub orkiestrę *Serce nocy* i *Oczy powietrza* oraz *Musica concertante* na orkiestrę). Wreszcie włączył się w nurt [sonorystyczny](#) i skoncentrował na poszukiwaniu nowych barw dźwiękowych. Wiązało się to m.in. ze stosowaniem mocno niekonwencjonalnych sposobów wydobywania dźwięku. W *Impromptu fantasque*, na przykład muzycy grają na samym ustniku od [fletu prostego](#) lub na instrumencie bez ustnika. Inne utwory z tego kręgu to m.in.: *Freski symfoniczne*, *Concerto alla cadenza*, *Swinging Music*, *Fantasmagoria*.

Serocki eksperymentował też z formą otwartą, pisząc np. dzieła, których kolejne elementy układa wykonawca, jak w *A piacere* na [fortepian](#) lub *Arrangements* na 1-4 flety proste. Ponadto kompozytor wykorzystywał przestrzenne układy brzmieniowe, jak w *Continuum* na instrumenty perkusyjne, dla którego przewidział trzy wersje ustawienia wykonawców względem publiczności, która zawsze jest w środku, otoczona przez wykonawców.

Kazimierz Serocki, Pianophonie

Pod koniec życia zainteresował się [elektroniczną](#) transformacją dźwięku. W utworze pt. *Pianophonie* (połączenie słów [symfonia](#) i fortepian) sięgnął po technikę live electronics, która polega na elektrycznym wytwarzaniu tonów i przekształcania dźwięków już na scenie, w trakcie wykonywania utworu. Dźwięki fortepianu wyłapywane są przez mikrofony i przed dojściem do głośników przetwarzane przez pianistę oraz reżysera dźwięku. Kompozytor zmarł 9 stycznia 1981 roku w Warszawie.

dr hab. Iwona Lindstedt

Ciekawostki

W dzieciństwie Serocki wielokrotnie występował jako pianista podczas szkolnych popisów. W tej samej klasie fortepianu uczyła się wraz z nim Regina Smendzianka. W roli pianisty wystąpił po raz ostatni w 1951 r., grając swój własny *Koncert romantyczny*.

Najpopularniejsze do dziś dzieła Serockiego to jego utwory na [puzon](#) (*Koncert*, *Sonatina*, *Suita na 4 puzony*), które mają trwałe miejsce w repertuarze wybitnych instrumentalistów.

Serocki jest autorem muzyki do kilku czołowych polskich filmów lat 50. i 60., w tym m.in. do *Młodości Chopina* i *Krzyżaków* Aleksandra Forda, *Potopu* Jerzego Hoffmana.